

Den första Folkriksdagen öppnade den 13 mars 1893 i Stockholm. 123 ombud från hela Sverige samlades. Syftet var att arbeta för en förändring av rösträtten. En ny folkriksdag utlystes till 1896.

Karin Kvist-Gefverts. Den första folkriksdagen öppnar 1893", artikel på Demokrati100.se, www.demokrati100.se/den-forsta-folkriksdagen-oppnar-1893/ (hämtad 2019-11-19).

Detta Val-Blad för folkriksdagsmannavalet i Blekinge är en annonstidning, utgiven den 29 december 1895. Källa. Blekingearkivet

1923
4403

Val-Blad

för folkriksdagsmannavalet i Blekinge län.

Utgivet af Karlskrona agitationskomité.

Pris 5 öre. Den 29 December 1895. Pris 5 öre.

Grundlagd 1754. Kostar 5 kr. pr år.

Karlskrona Weckoblad,

stadens mest spridda tidning bland den köpstkaste befolkningen och är således den bästa

Annonstidning.

Annonspris 12 och 10 öre. Spaltbredd 68 m/m.

Till val! Till val!

Upp i alle folkets män och kvinnor, ty nu är Eder tid!

Folkriksdagsvalet

förrättas i Karlskrona å hotell Garni

lördagen den 28 dec. kl. 5—9 e. m. och söndagen den 29 kl. 10 f. m.—8 e. m.

Valrätt tillkomma alla svenska män och kvinnor som fyllt 21 år.

Medborgare i Karlskrona gören Eder plikt.

Viljen i allmän rösträtt, så viljen hvad i viljen, gån och röstén.

VALKOMMITÉN.

En kämpe för folktriheten.

Literatören Hj. Branting.

C. A. Johanssons
Skrädderi-affär
11 Jernvägstorget 11
rekommenderas.

AXEL PETERSSENS
BOKBINDERI
— Thoresgränd 11 —
rekommenderas.

Carolina Svahn
Lager af:
Dam-, Herr- & Barnskodon.
Morgonskor,
hemmsydda,
rekommenderas.

Huru kan den allmänna rösträtten eröfras

och
hvad kan man vänta af 1895 års folkriksdag?

rar ämnet för ett föredrag som hr Hj. Branting den 20 november höll i fackföreningslokalen, St. Pauligatan 13, inför en lifligt intresserad publik, som fyllt den rymliga salen ända till sista plats.

"1893 års folkriksdag hade varit den största betydande politiska demonstration med Sverige. Visserligen hade anordnade demonstrationer såväl för nykterhetsidéer som en skäligen missriktad sedlighet sånlat massorna omkring sig, men dessa demonstrationer äldo likvisst ensidiga, mål oavförut om det exempelvis för nykterhetssträvan varit lätt att väcka det allmänna intresset för sin sak.

Men det blef först folkriksdagstanken förbehållet att väcka ett så lifaktigt politiskt intressé, att 150 000 medborgare som en man trädde i spetsen för densamma.

Hvad utträttade nu 1893 års folkriksdag? Jo, åtminstone vanns så mycket, att röst-rättsfrågan kom under behandling i riksdagen och regeringen erhöi i uppdrag att ombesörja en utredning i frågan.

Man borde dock ej överskatta betydelsen af detta resultat. 1893 års folkriksdag hade gått af stapeln under en särdeles gynnsam tidsperiod då allmänna opinionen ännu var upprörd öfver den nysa afstutade urtimaens pålagda, de obemedlade klasserna hårdast drabbande militära skattebördor, hvarför vederbörande, för att i någon mån lugna de upphetsade sinnena, tunno lämpligt att något litet syssla med röst-rättsfrågan, dock naturligtvis ur öfverklass-synpunkt hvaradan alltså den första folkriksdagen träffade den

s. k. lagliga riksdagen; en välvillig sinnesstämning, beredd att vilja gifva något ringa vederlag för de ökade skattepalågorna. Den af regeringen föranställda utredningen har emellertid visat sig vara sådan, att den t. o. m. står betydligt efter de förslag, som tramlades på den tid, då man först började framdraga rösträttsfrågan inför riksdagen och då det blef fråga om ett 400-kronas streck. Utredningens hufvudvillkor är, att man förbehåller sig garantier för att ej den föreslagna jämkningen öfverför makten på andra områden. Det hela går oförtydligt ut på att vinna tid, så att de med så stor och rättvis indignation hälsade uttömmande hända följa i glömska. Planen voro fäst och väl beräknad. Allmänna meningen hade under de gångna åren hunnit så om. Man betraktade de dryga militärbördorna såsom ett oundvikligt ondt, någonting som måste vara och som man alltså finge finna sig i.

Vi borde derfor ej räkna med den tillfälligtvis gysasamma stämning hos de maktägande, som kom föregående folkriksdag till del. Tvärtom kommo motståndet nu att bli intensivt. Den, så att säga, moderna fläkten, som nått oss omedelbart efter den belgiska rösträttsresolutionen, voro nu borta. Regeringens utredning håller sig status quo. Förändringen skulle bli liten eller ingen, i alla händelser ej till minsta förmån för de utestängda. Den der lilla ruskningen i öfverklassens samvete hörde till en öfvervunnen ståndpunkt, man tog helt kallblodigt de så högtidligt afgifna uttalsorden tillbära.

Och dock hade på senare tider inträffat politiska tilldragelser, som borde ha uppreat massorna och väckt dem ur deras dväla. Exempelvis den senaste Boströmska tullkasen. Men svenska folket hade nu en gång blifvit så vant vid att utsugas genom indirekta skatter, att man vid hvarje nypålag skattebördor visserligen larmade en liten smula, men snart blir allt åter lugnt igen, som om ingenting passerat.

Den ovidersägliga slutsatsen härav vore, att 1896 års folkriksdag ej ens skulle utstå så pass mycket som dess föregångare, om den vidföle samma program utan någon som helst skärpa, när den mellanliggande perioden lösläppt alla reaktionära lidelser och äfven lyckats draga en del liberaler med in i hvirveln, undet det andra stodo modstolna och tvehgänsa. Blir 1896 års folkriksdag beskedlig och undfallande, kommer den inte att vinna ens så mycket som en mager utredning.

Folkriksdagens program innefattande tre hufvudpunkter:

1. Skall för riksdag och regering framläggas ett bestämt kraf på medborgerliga rättigheter?

2. Skall, om behör ej vinnes, folkriksdagen öfverlägga och besluta om, hvilka medel som böra tillgripas och hvilka påtryckningsåtgärder användas, för att nå det utstakade målet? samt

3. Skall en antaglig plan i och för att bringa de stundande valen till den lagliga riksdagen i rätt riktning?

Hvad den sistnämnda punkten beträffade, så stodo vi nu betydligt framom 1893 års folkriksdag, när vi förfoga öfver en rätt betydlig krigskassa, och pengar äro bra att ha vid all slags krigsföring.

Den första punkten tillhörde det rent ceremoniella. Det låg i sakens natur, att den första folkriksdagen skulle inför statsmakterna presentera sin existens. Nu vore detta öfverflödigt, men man borde dock följa samma taktik, ehuru svaret måste bli långt mera utpräglat och derigenom afgöra, om representanterna motvarat sina valmäns förtröende.

Punkt 2 vore under alla omständigheter den ojemförligt viktigast. Vi socialdemokrater vore af omständigheterna hänvisade till att betrakta oss som samhällets vägvisande och banbrytande element. Så var det på socialistkongressen i Norrköping den första folkriksdagen motionerades och dess förverkligande beslöts. Att börja med tillbakavände liberalerna förslaget men sedermera finno de för godt att lämna sin medverkan.

Andra förslag till påtryckningsåtgärder voro visserligen framlagda, men de hade utan undantag visat sig olämpliga.

Så hade man föreslagit emigration i stor skala för att skrämma vederbörande till eftergifter. Ett sådant medel skulle dock snarare verka i motsatt riktning.

Ett återupplifvande af skarpskytterörelsen hade varit på tal i "Fäderneslandet", och tanken på en allmän folkbeväpning på trivillighetens väg vore oenkligen tillsländ. Förslaget vore likvisst endast en drömbild, en återklang från 1848 års gatustrider, från denna tid, då en dylik tveckamp mellan folket och de maktägande ännu hade utskiter till framgång. Men barrikadernas tid vore numera förbi; den högt utvecklade tekniken på det militära området hade lagt allt för fruktansvärda vapen i de maktägandes händer. Äfven svenska armén visade numera alla tendenser att bli en militärisch ma-kine efter utländskt mönster.

Nej, man borde i stället agitera för arbetarna: vapenrock, man måste klargöra för honom, att det dock gifves högre plikter än att obetingat lyda "hr löjtnanten", samt att det kan finnas tillfällen, då det rent ut vore en förbrytelse att blindt ålyda förmäns ordre, exempelvis om krigsdärarna lått sin vilja fram i sitt skriån mot broderlandet.

Och om en skarpare konflikt blefve oundviklig, måste vi se till att vi ej bli de angripande, utan rusta oss till kamp, först när de maktägandes excesser tvingat oss dertil. För öfrigt vore det allt för tidigt att diskutera den sidan af saken. Tal, vore för sin del ingalanda med om en uppgörelse på våldsambeternas väg, när en dylik leder långt mera till upplösning och förvirring än till framsteg och samhällsfrid.

Nej, storstrejk vore, ansåg tal., det enda verkligt effektiva medlet. Och ju förr denna tanke blefve utspriid bland samhällets djupa lager, desto förr sloge generalstrejkens timma. Anförde som exempel Belgien, der arbetarna först genom storstrejk lyckades genomdriva sina fordringar.

Det kommo att bero på 1896 års folkriksdag, om vi skola lyckas driva rösträttsfrågan framåt, eller om man skall nödgas konstatera en reaktion, ett stillastående, som blir ett oöfrigt tillbakagående, som för långa tider kommer att beröfva oss våra medborgerliga rättigheter.

Denför gäldade det att välja folkriksdagsmän, som ej afveko en hårsån från det fastslagna programmet. Ty mot regeringens skenreformförslag borde folkriksdagen ställa sig absolut afvisande. Det der anbudet om 500-kronor-streck med garantier vore endast ett spegelläkteri, en slugt uttänkt plan att på bekvämaste sätt skaffa rösträttsfrågan för långa tider ur världen. Detta finge ej inträffa.

Det är arbetarklassen som behöfver rösträtten, men aldrig kan hon erhålla den genom regeringens mer eller mindre förfuskade förslag. Bättre därför att detta taler, än att en mängd korttänkta hjernor skulle bli förevillade af en absolut värdelös skenreform. Hufvudpunkten i den blifvande folkriksdagen måste vore storstrejkstanken. Först genom att fasthålla vid och utarbota planen för densamma kan folkriksdagen blifva värdig sitt föresatta mål. Vid håller den deremot det förra, beskedliga programmet utan erforderlig skärpning, då blir den endast en misslyckad kopia af sin föregångare, det hela blir bara lek utan ett spår af allvar.

Det formfulländade, med värme och inspiration framtagda fördraget emottogs med odelat bifall.

FOLKBLADET och JULFACKLAN
finnas till salu hos

J. A. HÅKANSSON,

Borgmästaregatan no 8.

Till Julen!

Prima Herr- och Damur, kedjor, Nycklar och Medaljonger, säljas ovilkorligen billigast hos armakaren A. W. Svensson, Borgmästaregatan nr 6.

Obs. Reparationer utföras omsorgsfullt och billigt.

Säg åt alla dina vänner och bekanta att de böra gå och rösta.

Till de små.

Med anledning af folkriksdagsvalet.

(För Norrlandsingen.)

Kring hela vårt land går ett maningens ord det gäller oss trälände bröder, så säger arbetarna häruppe i nord, som jordbränsarbetarna i söder. — Behörjade män i vårt land finnas nu, det gäller bland dem välja folkrikslagarna att småfolket representera.

Upp bröder, det gäller att skaffa oss rätt, den rätt man oss bifälla höfvet. Nog länge de skom på godtyckligt sätt ha småfolkets tillmod prövat. Nog länge vi likställda varit med ök, vi böra åtminstone göra försök att erhålla mennsövrärd.

Med tullar och skatter i massa vi dra's och bördorna ökar man ständigt. Men frågan, hvar brodet för dagen skall ta's, den häskar man öfver behändigt? Hvad bry sig de rika om fattigmannas nöd — de hafva ju aldrig ännu saknat bröd — apit är det enda de sakna.

Med anslag man slöser fast ej man har råd, hvad mer om sig folket beklagat — den rättslösa skatser man tar utan nåd, man gör som man vill och behaga. Men fordra de små en rättmätig reform då väser oviljan till ljungande storm bland dem som ha makten om händer.

Om fosterlandshäriket och landets försvar man skriker bland förvaldte skara, men glömmar att folket bra litet har, som lösar sig mödan försvara. Först då, när ett ord med i laget vi få ett fosterland öga vi äfven, vi små att värna, om övna oss hotar.

Lyro.

— Från Målarvalens leksaksfabrik, som äges af Vesterås m. fl. arbetare, har i dagarna utställt leksaker å Norra Smedjegatan nr 15. (Se annonsen!)

Rösträtt och röstlöshet bland Sveriges myndiga manliga befolkning.

Myndiga män
öfver
det politiska pänningstreckot.

Myndiga män
under
det politiska pänningstreckot,
men öfver det kommunala.

Myndiga män
under
såväl det kommunala som
det politiska pänningstreckot,
d. v. s.
fullständigt rösträttslösa.

Rösta på vänner till allmän
rösträtt. — Se valsedeln.

Lördagen den 7 dec.
för 50 år sedan

fattade adeln på riddershuset under påtryckning af folkviljans och regeringens förenade makt sitt beslut att ansluta sig till den af borgare och bönder uttagna representationsreformen, hvilket beslut varit afgörande för andra riksståndet, höfvidiga prästerskapet, erinrar N. A., påpekande dels huru svåra strider som föreging reformen, dels med hvilket entusiastiskt jubel den hälsades, alltså man väntade sig så oändligt mycket af densamma.

Nu har med utvecklingen ett femte stånd framträdtt med berättigade fordringar, men många af de reformvänner, som år 1865 satte handen till plogen, ha nu tröttnat och rygga tillbaka för att göra detta femte stånd, arbetarne, rättvisa.

N. A. avslutar sin alltigenom värdigt och framlyft hällna artikel med följande tankvärda ord:

"Den patriotsens glöd, som eldade männen från 1865 och som utan blodutgjutelse sopade bort ständersrepresentationen, förtlefrer dock ännu i dag och det är lärligt, om man invägar sig i det bedrögliga hoppet, att de många hundratusental myndige män, som genom strecket hållas under samhället, i evigt skola fördraga att hänfult och kallt ställas utan direktinflytande på fosterlandets öden. Låt vara att redan talet om en diskussion om lagliga svängmedel skar fötalet öfver strecket i bronnen, men om regeringen och riksdag icke i tid griper in för att utjämna en orättvis lagstiftning, så lära nog både diskussionens och handlingens dagar icke länge hållas borta, ty — såsom siste landtmarskalken greve Lagerbjelke sade — "svenska folket, det är godt i sin innersa rot och den roten har lil och kraft att låta uppspira ett träd med hålllast stam och lummig krona, ett träd i hvars skugga blomstra frihet och endräkt, lag och rätt." Det nuvarande samhällsträdet är anlagt på att kräva folkets frihetskänsla, splittra oss i en öfver- och en underklass-nation samt undergräva mänsklig rätt. Landets rättsvänner vänta att regeringen, såsom lofvat är, gör sin plikt och att första kammaren lossar de tunga banden på folkets politiska och kommunala själfbestämmerätt. Man väntar att fötalet röjer rum vid sin sida åt nationens närande samhällsleger, åt utstånga hundratusen årliga och nyttiga samhällsmedlemmar.

Må lördagens trettioårsminne i sådan riktning värka sitt värk och ställa historiens varnande spegel framför trotsiga maktinnehafvare, som sätta sina förmänta fördelar framför folkets. Nationen behöver inga förmyndare; hon vil vara myndig själf."

Folkriksdagsval

kommer att ega rum i Ronneby den 29 dennes, i Kallinge f. o. m. den 26 dec. t. o. m. den 4 januari meddelat valsedelns insändande i bref.

Prenumerera på

FYRBÅKEN

Blekinge enda tidning,

⊗ som utan krumbukter ⊗

arbetar för

☛ allmän rösträtt ☛

Utkomme hvarje fredag och kostar för år 2 kr., ³/₄ år 1: 60, halft år 1: 20 och ¹/₄ år 70 öre, postarvodet inräknadt.

Prenumerantsamlare erhålla god provision. Begär cirkulär och profnummer från Exp. af Fyrbåken, Karlskrona.

För 1896

bör ni hålla

Blekinge Läns Tidning.

Rösträttsvänlig,

frisinnad, själfständig, opartisk.

☛ *Skickaste nyhetstidning* ☛

med stor telegram- och telefon-afdelning.

Glada och pigga kåserier

af Purre.

Pris för helt år 5 kr., halft år 2,75 kr.; kvartal 1,50.

Postarvode inräknadt.

GUSTAF NYMAN,

Snickaremästare,

— II Ronnebygatan II —

Beställningar emottagas på alla sorters Möbler. Särskildt framhålls *Salsmöbler af ek* bestående af: Buffet, Mat-, Serverings- och Spelbord samt 12 st. stolar till det billiga priset af 300 kr. Alla arbeten, som till yrket höra, utföras under full garanti, fort, väl och billigt. Inpackning af möbler, glas och porslän utföres omsorgsfullt.

JULUTSTÄLLNING.

— Slöjd- och konstslöjdarbeten — Svenska leksaker —

HJALMAR LAGERHOLM, Norm Smedjegatan 15.

Sorterat lager af SKODON,

välgjorda och starka,

till billigaste pris här på platsen.

Beställningar och reparationer utföras.

J. A. Pettersson.

Landdrogatan 8.

Valsedel.

Eckberg, J. F. Skomakaremäst., Karlskrona.

Fredman, P. Snickare, Ronneby.

Kloo, Oskar Hattarb., Karlskrona.

Larsson, Ola Toffelmakare, Mörom.

Lidén, L. Skomakaremäst., Karlskrona.

Möllerstén, N. P. Vagnmakaremäst. „

Pettersson, J. A. Skomakaremäst. „

Wahlberg, J. A., Kakelugnsmak. „

Ingen får rösta på mer eller mindre än på fyra (4) personer. Öfverstryk derför 4 namn. Strykes flera än 4 bör andra sättas i stället så att det slutligen blir fyra (4).

Undertecknad rekommenderar sig härmed uti den ärade allmänhetens benägna åtanke vid behof af eleganta och stillfulla
SKODON
 för Herrar och Damer, till moderata priser.

Högaktningfullt
J. Fr. Ekberg,
 Skomakaremästare. Rådhusgatan 13.

LUDV. LIDÉN,
 Skomakare,

Stortorget 3,
 rekommenderas.

Skomakare!

Alla sorters skonåtlingsarbeten såväl finare som gröfre
 utföras omsorgsfullt och billigt.

Isättningar af resorver m. m.

OBS. Elegantaste arbete på platsen.

P. OLSSON,

Ö. Petterssons gränd 8 (Stenbergsgränden).

Bordsknivar

Pennknivar,

Saxar,

Korgar,

Brickor,

Brödkorgar,

Hushållsartiklar,

Kokspisar,

Verktyg,

Vapen

billigast uti

Hugo Anderssons

Jernhandel,

Landbrogatan 3.

JULKLAPPAR

för
 ungdom och gammal.
 hos

Robert Ekecrantz.

F. E. HÅKANSSONS

Skofabrik

KARLSKRONA

7 Ostermansgränd 7

rekommenderar sin tillverkning af alla sor-

ters finare och gröfre

Skodon

till platsens billigaste priser.

Valen till folkrikdagen 1896.

Valrätt och valbarhet till folkrikdagen tillkomma hvarje till 21 års ålder hvar en svensk man och kvinna. En hvar eger afgifva sin röst i den valkrets, der han vid valtillfället uppehåller sig. Ombud kunna väljas äfven utom valkretsen, men böra naturligtvis helst väljas inom densamma.

Landet är uppdeladt i tjugutått valkretsar. Hvar och en af landets fyra största städer samt hvar och ett af dess tjugufyra län bildar en valkrets. I de tjugufyra sistnämnda valkretsarna väljas sålunda städer och landsbygd gemensamt.

Till folkrikdagen väljes ett antal af 150 ledamöter.

	väljer	8 ledamöter
Stockholm	5
Stockholms län	4
Upsala län	5
Södermanlands län	7
Östergötlands län (ut- om Norrköping)	1
Norrköping	6
Jönköpings län	7
Kronobergs län	2
Kalmar län	4
Gotlands län	7
Blekinge län	2
Kristianstads län	10
Malmöhus län (utom Malmö)	2
Malmö	4
Hallands län	6
Göteborgs och Bohus lä n (utom Göteborg)	3
Göteborg	8
Älfsborgs län	8
Skaraborgs län	8
Värmlands län	6
Örebro län	4
Vestmanlands län	6
Kopparbergs län	7
Gefleborgs län	7
Vesternorrlands län	3
Jämtlands län	4
Vesterbottens län	3
Norrbottnens län	3

Valen förrättas omedelbart och genom slutet omröstning; dock bör hvarje väljare vid valseidens aflemnande uppgifva namn, födelseår, yrke och bostad för nödig kontroll.

Valrätten utföras antingen personligen eller genom valseidens insändande i slutet bref, tillika innehållande af två personer bevitnad uppgift om den röstande fullständiga namn, födelseår, yrke och adress. Å hvarje valseidel uppläsas så många namn, som valkretsen skall utse ledamöter i folkrikdagen. Röstning genom fullmakt är ej tillåten.

Den andra folkrikdagens uppgift är:
 a) att på ett verksamt sätt lägga i dagen och inför riksdag och regering framföra det från politisk rösträtt utestängda stora flertalets allmänna och oafvisliga fordran att komma i åtnjutande af de nnes medborgerliga rättighet;

b) att taga i öfvervägande, hvad so är att göra, derest inga utsigter visa sig till en genomgripande rösträtsreform, och särskildt att uppgöra en duglig agitationsplan för de förestående riksdagsmannatalen, åsyftande att bland såväl landsbygdens som städernas representanter ernåta ett betydligt ökad antal bestämde anhängare af den allmänna rösträtten.

Valförrättare

äro oss bekanta följande:

Karlskrona, kakelungsmak G. Johansson och hattmakare B. Håkansson.

Ronneby, garfvareresällerna V. Andersson och N. Lungdahl.